

Rikkumisest teavitamise kord

Käesoleva rikkumisest teavitamise korra (edaspidi „Kord“) eesmärk on sätestada reeglistik ja kohustused seoses rikkumisest teavitamise ja rikkumisest teavitajate kaitsmisega ning anda üksikasjalikku teavet, kuidas saab rikkumistest teavitada ESTDEV-s. Teavitussüsteemi tuleb kasutada selliste rikkumiste puhul, mis võivad tekitada ettevõttele raskeid tagajärgi, mistõttu eeldab ettevõtte kõigilt töötajatelt ettevõtet puudutavatest rikkumistest teatamist ja julgustab kolmandaid isikuid rikkumistest teavitama.

Rikkumisest teavitamine tähendab olukorda, kus töötaja või kolmas isik, nt tööotsija, klient, töövõtja või üldsus (edaspidi „Teavitaja“) teatab ettevõttega seotud rikkumise kahtlusest või tegelikust rikkumisest.

1. Rikkumisest teavitamine¹

- 1.1. Rikkumiste sh võimalike rikkumiste, all peame silmas ennekõike sellist väärkäitumist, kus meie või meie töötajad, meiega seotud koostööpartnerid või teised meiega seotud osapooled rikuvad kehtivaid seadusi või kui nende tegevus ei riku küll seaduse nõudeid, kuid on vastuolus seaduse eesmärgiga või meie sisemiste reeglitega.
- 1.2. Rikkumine võib puudutada mistahes valdkonda, sh riigihankeid, konkurentsioigust, korruptsiooni, raamatupidamis-, finants- ja maksuõigust, keskkonnakaitse nõudeid, jmt. Rikkumiste hulka kuuluvad muuhulgas:
 - 1.1.1. kriminaalkuritegu ning muude õiguslike ja regulatiivsete nõuete rikkumine, juriidilise kohustuse täitmata jätmine, korruptiivne või petturlik käitumine (majanduskuritegu, pettus, väärtuslike kingituste vastuvõtmine vastutasuks klientidele tehtud hinnasoodustuse eest jne);
 - 1.1.2. sobimatu või ebaeetiline käitumine (ebasobivate kommentaaride esitamine tööalastel üritustel jne);
 - 1.1.3. lepingurikkumine (kliendilepingu teadlik rikkumine jne);
 - 1.1.4. ettevõtte vara väärkasutamine (ettevõtte vara kooskõlastuseta kasutamine avalikus kohas jne);
 - 1.1.5. inimeste tervise ja turvalisuse ohustamine (tööohutuseeskirjade eiramine jne);

¹ Töölasest Euroopa Liidu õiguse rikkumisest teavitaja kaitse seaduse (lühend TÕRTKS) § 2 lõike 1 tähenduses on rikkumine töölase tegevusega teatavaks saanud Euroopa Liidu õigusest tulenevate nõuete rikkumist järgmistes valdkondades: 1) riigihanked; 2) finantsteenused, -tooted ja -turud ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine; 3) tooteohutus ja nõuetele vastavus; 4) transpordiohutus; 5) keskkonnakaitse; 6) kiirguskaitse ja tuumaohutus; 7) toiduainete ja sööda ohutus, loomatervis ja loomade heaolu; 8) rahvatervis; 9) tarbijakaitse; 10) eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse ning võrgu- ja infosüsteemide turvalisus; 11) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 325 sätestatud Euroopa Liidu finantshuve kahjustavad rikkumised, mida on täpsustatud asjakohastes Euroopa Liidu meetmetes; 12) Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 26 lõikes 2 osutatud siseturuga seotud rikkumised, mis puudutavad tegevust, millega rikutakse äriühingu tulumaksu käsitlevaid norme, ning rikkumised seoses kokkulepetega, mille eesmärk on saada maksusoodustusi, mis on vastuolus äriühingu tulumaksu suhtes kohaldatavate õigusaktide eesmärgiga; 13) Euroopa Liidu lepingu artikli 29 või Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 alusel Euroopa Liidu poolt vastu võetud piiravad meetmed.

- 1.1.6. finants- ja mitterahalised haldusrikkumised, nt nõuetekohaste protseduuride eiramine (valeandmete esitamine arvel, ebaõigete andmete esitamine pangakonto kohta jne);
 - 1.1.7. pettus või tahtlik viga finantsaruannete ja -dokumentide koostamisel, hindamisel, läbivaatamisel või auditeerimisel (teadlik valeandmete töötlemine, koostööpartnerite eksitamine jne);
 - 1.1.8. osalemine sobimatus teos, millest tuleb teada anda, või selle heaks kiitmine sobimatu teoga seotud teabe tahtliku varjamise teel (ahistamisjuhtumitest teatamata jätmine jne);
 - 1.1.9. keskkonna-, sotsiaal- ja hea juhtimistava nõuete rikkumine (ebakorrektnel prügisortimine jne);
 - 1.1.10. töötajate või kolmandate isikute isiklikud kaebused. Isiklik kaebus on konkreetselt isikuga seotud mure, probleem või kaebus (töökius, ülemus kohtleb ebaõiglaselt, rahulolematust töölepingu tingimustega jne).
- 1.3. Kahtluste vältimiseks ei hõlma punktis 2. esitatud näited ammendavat rikkumiste loetelu ja need on esitatud üksnes teavitamise eesmärgil. Lisaks juhime tähelepanu, et rikkumisest teavitamise menetlus ei ole mõeldud tarbija- ja töövaidluste lahendamiseks.

2. Rikkumisest teavitajate õigused ja kohustused

- 2.1. Rikkumisest võivad teavitada:
 - 2.1.1. asutuse töölepingulised töötajad;
 - 2.1.2. asutusele võlaõigusliku lepingu alusel teenust pakkuvad isikud;
 - 2.1.3. asutuses praktiliselt olevad isikud;
 - 2.1.4. asutusega töösuhte sõlmimise protsessis olevad isikud;
 - 2.1.5. asutusega lepingueelsetes läbirääkimistes olevad või lepingut muul viisil ette valmistavad isikud või isikud, kelle töösuhe on lõppenud;
 - 2.1.6. asutuse lepingupartneri juures mistahes eelnimetatud vormis töötavad isikud.
- 2.2. Kui teavitaja esitab rikkumisteate heas usus ja selle tõesust põhjendatult uskudes, aga uurimine seda ei kinnita, mõistab asutus muret ja negatiivseid tagajärgi ei tulene. Kui aga teavitaja esitab väite läbimõttematult, pahatahtlikult või isikliku kasu eesmärgil, võidakse võtta asjakohaseid meetmeid, sealhulgas karistusseadustiku § 319 alusel.
- 2.3. Rikkumisteate menetlemise eest vastutav isik võib teavitajalt lisateavet küsida.
- 2.4. Teavitaja peab esitama piisavalt kinnitavat teavet, mis õigustab uurimise alustamist. Kõiki teateid võetakse tõsiselt ja neid uuritakse nii põhjalikult kui võimalik, kuid ilma piisava teabeta on väidete usaldusväärsus raskem hinnata ja seetõttu on vähem tõenäoline, et uurimine algatatakse.
- 2.5. Teavitaja on teabe edastaja, mitte uurija. Ta ei tohi teha ise ühtki uurimistoimingut, samuti ei ole tal õigust osaleda üheski uurimistoimingus, välja arvatud juhul, kui seda nõuab juhtumit menetlev isik.
- 2.6. Teavitajat teavitatakse tema teate seisust ja võimaluse korral ka meetmetest, mida ettevõtte on võtnud teate asjaolude uurimiseks, välja arvatud juhul, kui õiguslikud nõuded või ettevõtte mõistlikud huvid keelavad uurimise seisu avalikustamise. Selline

tagasiside esitatakse teavitajatele niipea kui võimalik, kuid mitte hiljem kui kolm kuud või põhjendatud juhtudel kuus kuud pärast teate saamist.

- 2.7. Seadusega on kehtestatud trahv teavitajale, kes edastab teadlikult ebaõiget teavet. Teavitajat võib karistada rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. Kõik teated tuleb esitada heas usus.

3. Konfidentsiaalsus

- 3.1. Kogu saadud teavet käsitletakse konfidentsiaalsena, välja arvatud juhul, kui ettevõtte on seaduse järgi või muul alusel kohustatud selle avalikustama, samuti õiguslikel või auditi eesmärkidel või kui ettevõtte edastab küsimuse asjaomastele reguleerivatele või õiguskaitseasutustele.
- 3.2. Teavitaja isikuteavet kaitstakse niivõrd, kuivõrd see on seadusest ja uurimisest tulenevate õigustatud vajaduste piires võimalik. Ettevõtte teeb kõik endast oleneva, et hoida rikkumisest teatanud isiku isikuteavet konfidentsiaalsena. Siiski võib esineda olukordi, kus uurimise iseloomu tõttu on vaja teavitaja isik avalikustada.
- 3.3. Selleks et uurimist mitte ohustada, peab teavitaja hoidma konfidentsiaalsena ka teate esitamise fakti, asjaomase rikkumise iseloomu ja asjaomaste isikute isikuteavet, välja arvatud juhul, kui seadus või muu õigusakt nõuab sellise teabe avalikustamist.

4. Rikkumise kahtlusest või rikkumisest teavitamine

- 4.1. Ebasobivast tegevusest (rikkumine või rikkumise kahtlus) esitatavad teated tuleb esitada vormi kaudu, mis on kättesaadav aadressidel:
- 4.1.1. <https://www.grantthornton.ee/teenused/oigusnoustamine/rikkumisest-teavitamise-kanal-ehk-vihjeliin/rikkumisest-teavitamise-vorm-estdev/> (eesti keeles)
- 4.1.2. <https://www.grantthornton.ee/en/services/legal/whistleblower-channel/whistleblower-report-form-estdev/> (inglise keeles).
- 4.2. Punktis 4.1 lisatud link suunab rikkumisest teavitaja vormi täitma. Vormi näidis on toodud ka käesoleva poliitika lisas A. Vormide saaja e-posti aadress on estdev.vilepuhuja@ee.gt.com, mida haldab Grant Thornton'i õigusnõustaja. Selguse huvides, et ESTDEV-l puudub igasugune juurdepääs sellele e-posti aadressile – see on ainuisikuliselt Grant Thornton'i õigusnõustaja valduses.
- 4.3. Selguse huvides nõuab ESTDEV rikkumisest teavitajalt teate esitamist eesti või inglise keeles. Mis tahes muus keeles koostatud teavitused võivad vajada täiendavat tõlkimist ja ESTDEV ei saa garanteerida samal tasemel otsustusvõimet, kuna säilib võimalus, et tõlke käigus võidakse teavet valesti tõlgendada.
- 4.4. Kuigi rikkumisest teavitaja ei pea esitama rohkem teavet kui see, mida ta soovib avaldada, on oluline omada kogu kriitilist teavet, et väidet tõhusalt hinnata ja uurida. Uurimise hõlbustamiseks peaks ülevaade sisaldama võimalikult palju üksikasju ja olema võimalikult täpne, sealhulgas sisaldama nimesid ja kuupäevaseid.
- 4.5. Võimaluse piires peaks rikkumisest teavitaja teade sisaldada järgmist:
- 4.5.1. kaebuse tüüp (mis juhtus);
- 4.5.2. millal see juhtus: kuupäev või ajavahemik;

- 4.5.3. kus see juhtus;
- 4.5.4. töötaja(te) ja/või rikkumisega seotud välise osapoolte või osapoolte nimed;
- 4.5.5. võimalusel ja nende olemasolul tõendid esitatud väidete kohta;
- 4.5.6. kelle poole saab võimalusel lisateabe saamiseks pöörduda.
- 4.6. Oluline on märkida, et mistahes valeandmete esitamine rikkumisest teavitaja poolt on seadusega keelatud (trahv kuni 300 trahviühikut) ja on teatud juhtudel käsitletav kuriteona, millele järgneb vastavate õiguskaitsevahenditele tuginemine.
- 4.7. Rikkumise teateid võtab vastu ja analüüsib Grant Thorntoni õigusnõustaja, kellel on kohustus teadet hoiustada koos sinna juurde kuuluvate otsuste ja põhjendustega. Esitatud teated rikkumisest kohta tuleb üle vaadata viivitamatult, kuid mitte hiljem kui (7) seitsme päeva jooksul pärast kättesaamist.
- 4.8. Kui Grant Thorntoni õigusnõustajal puudub pädevus teate menetlemiseks, edastab ta teate pädevale asutusele viivitamata, kuid hiljemalt viiendal tööpäeval pärast selle vastuvõtmist, teatades sellest samal ajal ka rikkumisest teavitajale, v.a. juhul, kui teavitaja on kinnituse saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse.
- 4.9. Käesoleva Korra otsesest reguleerimisalast väljapoole jäävad teated edastab Grant Thorntoni õigusnõustaja ESTDEV arendusjuhile, kes uurib juhtumit, arvestades rikkumisest teavitaja parimaid huve. Sellistel juhtudel jääb rikkumisest teavitaja isik anonüümseks ning teavet teate kohta edastatakse ESTDEV arendusjuhile viisil, mis tagab konfidentsiaalsuse ning hoiab rikkumisest teavitajaga seotud muu teabe võimalikult minimaalsena.

5. Kaitse ja survestamisest hoidumine

- 5.1. ESTDEV on pühendunud kõigi isikute õiglasele kohtlemisele, kes esitavad selle Korra alusel ausaid ja asjakohaseid rikkumisteateid, sealhulgas kaitsma teavitajat ebaõiglase vallandamise, ohvrustamise ja põhjendamatute distsiplinaarmedetete eest. Ettevõtte astub mõistlikke samme, et kaitsta teavitajat rikkumisteate esitamise tõttu tekkida võivate survemeetmete rakendamise või mistahes muude ebamugavuste eest, mis tulenevad käesoleva dokumendi alusel rikkumisest teavitamise korral.
- 5.2. Töötaja, kes põhjustab heauskse teate esitanud teavitajale ebameeldivusi, rikub käesolevat Korda.
- 5.3. Teavitaja peab kohe teatama kõigist väidetavatest või ilmsetest survemeetmetest ESTDEV arendusjuhile. Ettevõtte uurib viivitamata survemeetmete rakendamise kahtlusi ja mistahes võimalikke töösuhtes toimunud muutusi, mis võivad olla survemeetmeks rikkumisest teavitanud töötaja vastu. Ettevõtte jätab endale õiguse võtta asjakohaseid meetmeid iga isiku suhtes, kes algatab või ähvardab kasutada survemeetmeid rikkumisest teavitajate vastu, kes esitavad käesoleva dokumendi alusel teateid.
- 5.4. Rikkumisest teavitaja õigus kaitsele survemeetmete rakendamise eest vastavalt kehtivale seadusandlusele ei anna puutumatus teadvalt ebaõige informatsiooni avaldamise või sellele järgneva uurimise objektiks olevates asjades osalemise eest.

Lisa A

Lisa – raporti vorm

Kaebuse asjaolud
Kontaktandmed rikkumisest teavitajaga ühenduse võtmiseks*:
Rikkumine (kirjeldage toimunud rikkumist, nt ebaeetiline või ebakohane käitumine, ebaõiglane kohtlemine või kiusamine, õigusaktidest või sisereeglitest tulenevate normide rikkumine jne. Kui te pole täpselt rikkumises kindel, kirjeldage olukorda teile teada oleva info ulatuses):
Toimumiskuupäev/aeg:
Asukoht (koht, osakond jne):
Kaasatud inimesed:
Tunnistaja(d), nende olemasolul (pange tähele, et kui tunnistajaid ei olnud, võib selle lahtri tühjaks jätta):
Rikkumisest eelnev teavitamine, selle olemasolul (kui varasem rikkumise teavitamine kas siseselt või väliselt on tehtud, aga jäetud tähelepanuta, siis palun andke sellest siin lahtris teada):
Ootused kaebuse menetlemisel (kui teil on soovitud tulemus, mida soovite siin avaldada, tehke seda julgelt. Kui te pole kindel, võite seda osa ignoreerida):

**Rikkumisest teavitaja otsustab, millist teavet ta avaldada soovib. rikkumisest teavitaja mõistab, et juhul, kui ta ei anna oma kontaktandmeid, ei ole võimalik talle tagasisidet ja/või uurimise tulemust teatavaks teha. Seaduse järgi loetakse, et sellisel juhul on rikkumisest teavitaja loobunud tagasiside andmise võimalusest.*

**Pange tähele, et valeandmete esitamine on seadusega keelatud (trahv kuni 300 trahviühikut) ja on teatud juhtudel käsitletav kuriteona, millele järgneb vastavate õiguskaitsevahendite tuginemine*